

“Know-How Paper”

Rekruttering af specialister fra Ukraine til Danmark

Globaliseringen kombineret med den demografiske udvikling og høje beskæftigelse i Danmark har for mange virksomheder gjort rekruttering til et spørgsmål om overlevelse. Globaliseringen skaber en dynamik, der får kvalifikationsbehovet i virksomhederne til at vokse og svinge i utakt med mængden af udbudte kvalifikationer på det lokale arbejdsmarked. Den demografiske udvikling i Danmark eskalerer denne situation, da en stadig mindre arbejdsstyrke skal tilfredsstille et stadig mere varieret behov. Ligesom det indenlandske afsætningsmarked er rekrutteringspotentialet i Danmark, for de fleste virksomheder, alt for lille til at sikre vækst og effektivitet. Problemet kan kun løses ved at se udenlands.

Ukraine er ikke et EU-land. Der er ingen fri bevægelse for arbejdskraften mellem vores lande. Det er derfor kun realistisk, at se på Ukraine som rekrutteringsplatform for de højt kvalificerede med de lange uddannelser. Enten skal professionen stå på udlændingemyndighedernes ”positivliste” eller også skal personen via sin uddannelse, sprogkundskaber, alder, indkomst m.m. have optjent de nødvendige point til et ”Green Card”. Den berømte blikkenslager kommer altså ikke fra Ukraine.

Man skal derfor heller ikke forsøge at rekruttere fra Ukraine for at spare penge, men alene for at øge chancerne for at finde den person, som virksomheden står og har brug for lige nu – den objektivt set bedste kandidat til jobbet.

Der er mange gode og dygtige folk i Ukraine, men de er ikke billige !!! Dygtige folk i Ukraine og fra Ukraine kommer inden for få år til at koste det samme, som i alle andre lande. Hvis ikke de kunne få den samme aflønning i Ukraine, som de kan i andre lande, var de dygtige og højt kvalificerede allerede i et andet land nu. Højt kvalificeret arbejdskraft er blevet den moderne ”bulkvarer”, og som andre bulkvarer må den nødvendigvis have en bred regional eller global prisdannelse. Det er kun de forankrede og ”stavnsbundne”, der oplever store lønforskelle over grænserne.

Ambassaden har længe været engageret i rekruttering for danske virksomheder og med gode resultater. Vi har et veludviklet arsenal af redskaber og produkter, som vi bruger, når vi hjælper virksomheder med at rekruttere fra Ukraine til Danmark. Kontakt Ambassadens handelsafdeling for at høre mere om, hvordan vi arbejder med rekruttering.

FAKTAARK

UDDANNELSER:

De Ukrainske uddannelser, specielt indenfor de eksakte videnskaber, har et godt ry og vurderes at være på linie med niveauet generelt på verdensmarkedet. Typisk er en ukrainsk profil mere specialiseret og mindre almen eller generel. Der foregår et omfattende falskneri af uddannelsespapirer, ligesom korrupsion på mange uddannelsesinstitutter sænker det generelle niveau hos kandidaterne.

Uden at tage hensyn til efteruddannelse og andre tillægsuddannelser har vi kunne indhente data om uddannelser i Ukraine fra den Statistiske Komité. I 2006 blev 552.000 personer uddannet fra et institut eller et universitet efter minimum fire års studier. 265.000 af disse afsluttede en fem års uddannelse i 2006.

Med udgangspunkt i positivlisten har vi udarbejdet nedenstående oversigt over antallet af kandidater uddannet i Ukraine i 2006. Som det fremgår uddannes der hvert år ca. 60.000 specialister, der potentielt ville kunne matche de danske mangler (over 80.000 såfremt sygeplejersker og sundhedspersonale indregnes). Flere af professionerne på positivlisten kræver dog enten dansk autorisation, dansk godkendelse, eller dansk tillægsuddannelse for at kunne anvendes i Danmark.

EDUCATION	NUMBER OF GRADUATES ANNUALY	YEARS OF STUDY AT UNIVERSITY OR INSTITUTE
Knowledge Workers	9,700	5 or 6 years
IT experts	15,500	5 or 6 years
Architects	650	5 or 6 years
Lawyers	3,200	6 years
Physicians, Midwives, Dentists, Physio-therapist, Radiographers	7,500	5 or 6 years
Pharmacists, Laboratoy Technician	2,800	5 years
Nurses, Social and Health Service Personnel	23,000	4 or 5 years
Engineers	19,500	5 or 6 years
Veterinarians	1,050	5 or 6 years
Agronomists	450	6 years
Geometricians	200	6 years
Marine engineers	100	6 years
Building technicians	550	6 years

SPROG:

Ukraine er et stort, relativt lukket land, og engelsk er ikke en nødvendighed for at kunne klare sig godt professionelt. Engelsk, såvel som andre sprog (dog med undtagelse af Russisk), betegnes derfor i Ukraine som en uddannelse i sig selv og det er svært at finde specialister, der ydermere behersker fremmedsprog.

KULTUR:

Ukraine og Rusland ligger kulturelt meget tæt. En hurtig sammenligning af Danmark og Rusland på Gert Hofstede's kulturelle dimensioner viser, at de nærmest scorer modsat - henholdsvis højt og lavt - på 5 målte kulturdimensioner. Ukrainisk og dansk arbejdskulturer meget forskellige, og det kræver tilpasning fra begge sider at få et samarbejde etableret. Konkret er der for ukrainere tale om stor distance mellem chef og ansat, manglende vilje til at tage ansvar og initiativ; manglende ønske om at give feedback og deltage kreativt i beslutningerne, større tilbøjelighed til korruption/returkommission, sort arbejde m.m. Så der er kulturforskelle, men de er ikke uoverkommelige. Mange ukrainere, og især de højtuddannede, glider nemt ind på en dansk arbejdsplads og det er svært at "lede en kat" i alle lande.

TRADITION FOR AT ARBEJDE I UDLANDET

Ukraine er kendt over det meste af verden og specielt hos sine naboer som en stor eksportør af arbejdskraft – primært lavt kvalificeret arbejdskraft. Der findes ingen præcise opgørelser, men det vurderes, at mellem 3,5 og 4,5 millioner ukrainere i dag arbejder i udlandet. Alene i Rusland arbejder over 1 million. Det svarer til, at 7 – 10 % af den totale ukrainske befolkning eller 14 – 18% af samtlige erhvervsaktive på lidt under 25 millioner arbejder i udlandet.

De ukrainske gæstarbejdere spiller en stor rolle i den ukrainske økonomi. Pengestrømmen fra ukrainere i udlandet til deres familier hjemme udgør således op mod 20% af det ukrainske nationalprodukt.

Den ukrainske økonomi udvikler sig meget positivt og skaber store muligheder for specialister og højtuddannede, mens udviklingen på samme tid gør det svært for folk uden væsentlige kvalifikationer at klare sig. Af samme grund er det primært den overskydende lavt kvalificerede arbejdskraft, der forsvinder ud af landet til simple serviceopgaver – så som rengøring, pleje, jordbrug og byggeri - mens der endnu ikke er set en stor udvandring af højt kvalificeret arbejdskraft. Der er mange, der ønsker at arbejde, men der er stadig for få, der har kombinationen af kompetencer og det rette "mind-set".

Det samstemmende og entydige budskab fra danske virksomheder i Ukraine er, at det største driftsproblem i dag er adgangen til højt kvalificerede ukrainske nøglemedarbejdere. Det er vurderingen, at "der ikke er ledige og kvalificerede rekrutteringsemner i Ukraine". Rekrutteringspotentialet ligger hos dem, der allerede er i ansættelse. Ledende medarbejdere og "top 5 specialisterne" i Ukraine modtager lønninger på niveau med verdensmarkedet for deres kvalifikationer. Hvis de ikke gjorde det, ville de nemlig allerede være ansat i vestlige virksomheder i vesten.

ETIK:

Selvom udvandringen af arbejdskraft fra Ukraine er omfattende, har det indtil videre ikke været en vækstbarriere for den Ukrainske økonomi, idet der primært har været tale om lavt-uddannet arbejdskraft, som alligevel ikke har kunne finde arbejde i Ukraine.

Ukraine står imidlertid overfor et stort demografisk problem. Ikke bare er befolkningstallet faldende fra over 50 mil i 1991 til under 46.5 mil i 2007 (forventet 42,5 mil i 2020), men antallet af personer i den arbejdsdygtige alder vil falde med ca. 4.5 mil indtil 2020. Den fortsatte økonomiske vækst i Ukraine og den skæve befolkningssammensætning vil over tid gøre rekrutteringsproblemet i Ukraine langt større, end det nuværende problem i Danmark. Til den tid vil mange ukrainere, som har kvalificeret sig og tjent gode penge ved jobs i udlandet, formentlig begynde at vende hjem igen.